

מבוא לתיאוריה ביקורתית

קורס מס' 1962008501

תשע"ה

ד"ר עמליה זיו

התכנית ללימודי מגדר

יום ג', 12:00-10:00

שעות קבלה: יום ב' 12:00-14:00, בניין 74, חדר 217, בתיאום מראש amlia@bgu.ac.il

דרישות הקורס:

נוכחות, קריאה שוטפת והשתתפות פעילה; הגשת תרגיל שבועי, עבודת אמצע שנה ועבודת סוף שנה. נוכחות בהיקף של 70% מהשיעורים לפחות חיונית על מנת לעבור את הקורס.

לפני כל שיעור יש להגיש דרך אתר המודל כמה משפטים על חומר הקריאה לאותו שיעור, שבהם תכתבו מהי, לדעתכם, התובנה המרכזית / הטענה החשובה ביותר / החידוש של הטקסט/ים. מספיק לכתוב משפט אחד או שניים, ובכל מקרה **אין לכתוב יותר מפסקה בת כמה משפטים**. מטרת התרגיל אינה לסכם את הטקסטים, אלא לנסות לזקק מתוכם נקודות עקרוניות. על התרגילים אין ציון מספרי אלא ציון עובר בלבד.

הרכב הציון הסופי:

עבודת אמצע שנה - 40%

עבודת סוף שנה - 40%

השתתפות והגשת תרגילים שבועיים - 20%

יושר אקדמי:

הציפייה היא שהעבודות המוגשות בקורס זה תהיינה תוצר של עבודתם של הסטודנטים המגישים אותן. הגשת עבודות שהוכנו על ידיכם עבור קורס אחר, או עבודות שהוכנו על ידי אנשים אחרים ואינם חתומים על העבודה, או העתקה אפילו של קטעים בודדים מעבודות או סיכומים שהורדו מהאינטרנט או נקנו נחשבים להפרה של היושר האקדמי. בכתיבת עבודות, כאשר עושים שימוש ברעיונות המועלים במאמרים נהוג להביע את הרעיון במילים חדשות פרי עט/ה של הכותב/ת ולציין מראה מקום לטקסט המקורי (קרי: שם המחבר ושנת הפרסום בסוגריים). אם עושים שימוש בלשונו של הטקסט המקורי עצמו, יש לשים את הציטוט בין מרכאות ולציין מראה מקום. ציטוטים העולים על 40 מילים מוצגים בפסקה מוזחת (indent) עם מראה מקום. שימוש ברעיון שמקורו בטקסט אחר ללא מראה מקום ו/או שימוש בניסוח המקורי ללא מרכאות ומראה מקום, נחשבים לגניבה ספרותית, פלגיאט (plagiarism) ומפרים את כללי היושר האקדמי.

רשימת קריאה לפי נושאים:

(יתכנו שינויים)

1. אידיאולוגיה

מארכס, קארל 1965 (1846). "האידיאולוגיה הגרמנית (קטעים)". בתוך: כתבי שחרות, מרחביה: ספריית פועלים. עמ' 223-254.

מארכס, קארל 1983 (1846). "לביקורת הכלכלה המדינית (מתוך ההקדמה)". בתוך: קארל מארכס: מבחר כתבים פוליטיים – מאה שנה לפטירתו, ערך: אברהם יסעור, תל-אביב וחיפה: הקיבוץ הארצי ואוניברסיטת חיפה, עמ' 257-260.

2. מרקסיזם מאוחר - אידיאולוגיה, הגמוניה ותעשיית התרבות

גרמשי, אנטוניו 2004. על ההגמוניה: מבחר מתוך 'מחברות הכלא'. תרגום: אלון אלטרס. תל-אביב: רסלינג, "על אופן כינונם של האינטלקטואלים", עמ' 35-41; 'סוגיית האדם הקולקטיבי או סוגיית הקונפורמיזם החברתי', עמ'

101-100; "דעת קהל", עמ' 129-130.

אלתוסר, לואי 2003. על האידיאולוגיה. תרגמה: אריאלה אזולאי, תל-אביב: רסלינג, עמ' 23-81.
בנימין, ולטר. "יצירת האמנות בעידן השיעתוק הטכני. מבחר כתבים, כרך ב': הרהורים. תרגם: דוד זינגר, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 155-176.
אדורנו, תיאודור ו' ומקס הורקהיימר 1993 (1947). "תעשיית תרבות: נאורות כהונאת-המונים". בתוך ת.ו. אדורנו ומ. הורקהיימר, אסכולת פרנקפורט (מבחר). תרגם: דוד ארן. תל-אביב: ספרית פועלים והקיבוץ הארצי, עמ' 158-198.

3. סימן וייצוג

דה סוסיר, פרדינן 2005 (1916). קורס בבלשנות כללית, תל-אביב: רסלינג. מבוא – "פרק 3: מושא הבלשנות", עמ' 44-55, פרק 6: "ייצוג הלשון ע"י הכתב", עמ' 63-67; חלק ראשון – פרק 1: "טיבו של הסימן הלשוני", עמ' 117-123. חלק שני – "פרק 6: הערך הלשוני", עמ' 177-190.

Emile Benveniste, *Problems in General Linguistics*, trans. Mary Elizabeth Meek (Florida: U. of Miami Press), pp. 217-230 (chapters 20, 21).

4. דקונסטרוקציה

Jacques Derrida, "Semiology and Grammatology: Interview with Julia Kristeva." *Positions* (Chicago: U. of Chicago P., 1981[1972]), pp. 15-36.

5. תרבות כטקסט

בארט, רולאן 1998 (1957). מיתולוגיות. תרגם: עידון בסוק, תל-אביב: בבל, "רומנים וילדים", עמ' 72-74; "סטריפ-טיז", עמ' 183-186; "פוטוגניות אלקטורלית", עמ' 198-200; "המשפחה הגדולה של בני האדם", עמ' 213-216, עמ' 235-260.

גירץ, קליפורד 1990 (1960). "משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאליניזי". בתוך: גירץ, פרשנות של תרבויות, תרגם: יואש מייזלר, ירושלים: כתר, עמ' 273-305.

Stuart Hall, "Encoding, Decoding." Meenakshi Gigi Durham and Douglas M. Kellner (eds.), *Media and Cultural Studies: KeyWorks* (Blackwell, 2006), pp. 163-173.

6. פסיכואנליזה

פרויד, זיגמונד (1913). "הערות אחדות על מושג הלא-מודע בפסיכואנליזה" כתבי זיגמונד פרויד, כרך ד' עמ' 89-94.

פרויד, זיגמונד (1923). "האני והסתם", פרקים א'-ג', כתבי זיגמונד פרויד, כרך ד' עמ' 138-156.

7. ביקורת הסובייקט – שיח, כוח, גוף

פוקו, מישל 2005 (1969). "מהו מחבר". בתוך: מות המחבר / מהו מחבר. תרגם: דרור משעני. רסלינג, עמ' 19-60.

פוקו, מישל 2015 (1975). לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר. תרגמה: דניאלה יואל. רסלינג, עמ' 41-9.

פוקו, מישל 1996 (1976). תולדות המיניות, כרך 1: הרצון לדעת. תרגם: גבריאל אש. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 7-38, 64-71, 91-101.

8. תיאוריה של הפרקטיקה

בורדייה, פייר 2004 (1976). "על כמה מתכונות השדה". בתוך: פייר בורדייה. שאלות בסוציולוגיה. עורכת: ז'יזל ספירו. תל-אביב: רסלינג, עמ' 113-119.

Bourdieu, Pierre 1990 (1980). "Structures, *Habitus*, Practices." *The Logic of Practice*. Trans. Richard Nice. Stanford: Stanford UP, pp. 52-65.

בורדייה, פייר 2004 (1980). "המטמורפוזת של הטעם". בתוך: פייר בורדייה, שאלות בסוציולוגיה. עורכת: זילזל ספירו. תל-אביב: רסלינג, עמ' 155-164.

9. גזע, קולוניאליזם, תיאוריה פוסטקולוניאלית

פנון, פרנץ 2004 (1952). "ניסיונו הקיומי של השחור". תרגום: אבנר להב. בתוך: קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי. עורך: יהודה שנהב. ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 25-46.

סעיד, אדוארד 2000 (1978). אורינטליזם. תרגום: עתליה זילבר. תל-אביב: עם עובד, "מבוא", עמ' 11-32; פרק ראשון, חלק 1: "לדעת את האורינטלי", עמ' 35-50.

צ'קרוורטי ספיבק, גיאטרי 1995 (1988). "כלום יכולים המוכפפים לדבר?" תיאוריה וביקורת 7, 31-64.

10. המצב הפוסטמודרני

גיימסון, פרדריק 2008 פוסטמודרניזם או ההיגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר. תל אביב: רסלינג, עמ' 17-58.

ליוטר, ז'אן פרנסואה. המצב הפוסטמודרני. מצרפתית: גבריאל אש, אריאלה אזולאי. הקיבוץ המאוחד, 1999. עמ' 7-52.

11. תיאוריה קווירית

באטלר, ג'ודית 2001 (1993). קוויר באופן ביקורתי. רסלינג, עמ' 23-65.